

gimnazija, Zagreb). U okviru seminara organiziran je i cjelodnevni izlet brodom na otok Brač, tijekom kojega je posjećena i pustinja Blaca na južnoj strani otoka. Ondje su se sudionici upoznali s nekadašnjom redovničkom naseobinom pustinja glagoljaša, uz samostan i crkvu velike spomeničke vrijednosti. Na temelju predavanja i radionica sudionici su, podijeljeni u skupine, pisali prozopografske eseje, za koje im je, uz voditelje, na raspolaganju bila i dodatna literatura, kao i priručna knjižnica Dominikanskog samostana. Završna priredba *Mladi i hvarske starine*, otvorena za javnost, održala se u večernjim satima 28. srpnja u vrtu palače Bijankini. Na njoj su se sudionici predstavili prezentacijom odabranih ulomaka prijevoda izrađenih u lektoratu kao i prezentacijom najboljih prozopografskih eseja, a koje je odabralo Nastavno vijeće. Najboljim je proglašen esej *Antipatar Nikov* autora Jakova Begića (PKG, Zagreb), Bartola Fabijanića (PKG, Zagreb) i Nikole Kolveshija (Klasična gimnazija, Zagreb), a prema procjeni Nastavnog vijeća podijeljene su i nagrade najboljim prevoditeljima u lektoratima, pri čemu je Nikola Kolveshi proglašen najboljim prevoditeljem u latinskom, a Mirta Lučin (I. gimnazija, Split) u grčkom lektoratu. Vrhunac priredbe, na opće veselje publike i sudionika, predstavljalo je uprizorenje odabranih ulomaka prijevoda Menandrove komedije *Mrzovoljnik*, a sudionici su se, vezani novim prijateljstvima i bogatiji u novim saznanjima, u lijepom sjećanju razišli nakon svečanog zajedničkog ručka sljedećega dana.

Tonći Maleš

VARVARIA

Kroz tisućljeća sredozemne kulture u Hrvatskoj

Ove je godine po prvi put od 2. do 9. rujna održan seminar Varvaria – kroz tisućljeća sredozemne kulture u Hrvatskoj. Skradin i osobito slikovita Bribirska glavica pružili su veličanstvenu kulisu tom iznimno dragocjenom projektu. Iako ga je organizirao Institut L&G u suradnji s Muzejem grada Šibenika, Privatnom klasičnom gimnazijom iz Zagreba, I. gimnazijom iz Splita, V. gimnazijom iz Zagreba, Katedrom za staru povijest Odsjeka za povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu i Udrugom Salona felix, valja naglasiti da je duša poduhvata bila i jest prof. dr. Bruna Kuntić Makvić s Katedre za staru povijest Filozofskog fakulteta u Zagrebu.

U seminaru su sudjelovali učenici Prve gimnazije iz Splita: Nikola Šolić i Ema Kuzmanić te učenici Privatne klasične gimnazije iz Zagreba: Vera Ana Goldstein, Anamarija Vargović, Marijana Paula Ferenčić i Filip Vuković. Nadamo se da će sljedećih godina doći učenici iz drugih klasičnih gimnazija i Šibenske gimnazije.

Cilj seminara, odgojnom smislu, bilo je motiviranje učenika za prepoznavanje, promatranje i spoznavanje prapovijesnog, antičkog, srednjovjekovnog i ranonovovjekovnog svijeta na temelju hrvatske spomeničke i kulturne baštine; prepoznavanje i razumijevanje civilizacija i običaja koji su drugačiji nego u današnjici; stvaranje pozitivnog odnosa prema baštini prošlih vremena, poticanje na pronalaženje, čuvanje, rekonstrukciju i zaštitu ostataka prošlosti; upoznavanje s načinom rada na čuvanju različitih oblika kulturne baštine; motiviranje za izbor humanističkih struka kao životnog poziva; ostvarivanje neposrednog odnosa s nasljeđem prošlih razdoblja.

Tim su ciljevima pridodani i obrazovni: upoznavanje s višesoljetnim kontinuitetom lokaliteta; upoznavanje povijesti susreta rimske civilizacije i starosjedilaca; upoznavanje mijena na razmeđu antike i srednjega vijeka, transformacije društva i njegovih institucija; upoznavanje elementarnih znanstvenih metoda humanističkih disciplina (filologija, povijest, arheologija); pouka o društvenoj ulozi različitih mjesta memorije (arhivi, knjižnice, zavičajne zbirke, gradski muzeji,); upoznavanje osnovnih metoda arheološke, filološke i povjesničarske prakse; upoznavanje, prepoznavanje, analiza i tumačenje artefakata (pod vodstvom stručnjaka), rad u praktičnim radionicama; analiza, razumijevanje, tumačenje i prevodenje latinskih i grčkih tekstova; rad na arhivskoj građi, upoznavanje s jezičnim medijima hrvatske povijesne baštine; razvijanje vlastite kreativnosti u istraživanju, prikupljanju podataka, organiziranju informacija, interpretaciji i prezentiranju prikupljenih znanja.

Ti su se ciljevi ostvarivali u arheološkim radionicama i na lektoratima. Osobita je prednost ovog seminara to što su učenici na samoj glavici imali neposredan dodir s arheološkim radom u čemu im je vrlo srdačno pomagala ekipa arheologa na čelu s prof. Ivom Pedišićem. Polaznici su upoznali kako se obrađuju, konzerviraju i čuvaju natpisi te manji pokretni nalazi. Tijekom popodneva na lektoratima čitani su ulomci

različitih autora vezani uz povjest samoga mjesta. Lektorate su vodili: prof. Tonći Maleš (Privatna klasična gimnazija u Zagrebu) – *Bribir i Skradin u davnim zapisima*, te prof. Inge Šegvić – Belamarić (I. gimnazija, Split) – *Hermolaj Barbaro i Plinijevo djelo; Bribirskih Zrinskih*; dr. Ante Birin (Hrvatski institut za povijest) – *I. Lučić i rod Šubića*; dr. Damir Karbić (Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti) – *Iz obiteljske povijesti Šubića Bribirskih*.

Osobito smo dobro surađivali s Franjevačkim novicijatom na Visovcu i gvardijanom fra. Žarkom Maretićem koji nam je omogućio održavanje prvog lektorata u prostorijama samostana i rado dopustio da mu nazoče i mladi fratri iz samostana. Ostali su se lektorati držali na samoj Glavici i u prostorijama Župnog dvora u Skradinu. U sklopu seminara održano je i cjelodnevno studijsko putovanje u Burnum (Ivoševci) i Aseriju (Podgrađe kod Benkovca), a posjetili smo i knjižnicu samostana franjevac konventualaca u Šibeniku..

Sudionici su u grupama pisali i eseje. Najboljim je proglašen esej *Mjesta gdje se čuva povijesno pamćenje* koji su napisali Anamarija Vargović i Filip Vuković iz Privatne klasične gimnazije. Oduševljeni gostoprimstvom i ljubaznošću domaćina i iznimnim uspjehom seminara želimo mu jednako uspješan i nastavak rada. ἀγαθὴ τύχη.

Inga Fröbe Naprta

Cipar – Afroditin otok

Javljaajući se na natječaj za Europsku radionicu i seminar za profesore starogrčkog jezika u organizaciji Vijeća Europe, Ministarstva kulture i obrazovanja i Pedagoškog instituta Republike Cipar sumnjala sam u pozitivan odgovor. Na moje veliko veselje i zaprepaštenje provela sam nezaboravnih tjedan dana u gradiću Pafosu na jugozapadu Cipra razmjenjujući iskustva sa sudionicima iz različitih zemalja.

Tema 9. seminara koji se održao u Paphosu od 18.-22. travnja 2005. bila je: "Poučavanje starogrčkog jezika i civilizacije – sudjelovanje u aktivnostima grada – polisa kao čin demokratske građanske samosvjesti, starogrčki jezik kao sredstvo stjecanja demokratskog identiteta u današnjoj Europi". Moja je dužnost bila pripremiti i održati prezentaciju kojom ću predstaviti hrvatske helenofile i ukratko opisati položaj starogrčkog jezika u našim školama.

Kratka izlaganja "novih" sudionika i moje izlaganje nisu ostala nezapažena iako su održana na kraju drugog dana seminara u kasnim večernjim satima. Ciparski Grci, a i Grci iz matice zemlje veselili su se pozdravu koji sam im uputila na novogrčkom jeziku i mojoj rečenici kojom sam naglasila da smo vjekovno povezani morem. Kad sam im opisala tijek kolonizacije naše obale i spomenula naš Hvar, Trogir ... bili su više nego oduševljeni. Dok su neki profesori znali o čemu govorim ostali su živo komentirajući gledali u mene s nevjericom. Ubrzo se proširilo da sam Kroatisa s germanskim korijenima i da se u Hrvatskoj nastava starogrčkog jezika odvija u daleko većem broju sati negoli u ostalim europskim zemljama. Budući da smo kolega Bugarin prof. Svetoslav Živkov i ja nesmetano čavrljali (on na bugarskom, a ja na materinjem jeziku) bili smo još veća atrakcija. Moram napomenuti da su svi "novi" sudionici (njih 8) bili iz zemalja Europske Unije, čak i Bugarin premda je Bugarska tada bila kandidat za članstvo. Većinom su to bili Španjolci, jedan Belgijanac, Njemica, Bugarin i ja. Dok su Španjolci i Bugarin perfektno govorili novogrčki, Belgijanac i ja poznavali osnovnu konverzaciju, Njemica nas je zavidno slušala. Naime novogrčki i starogrčki jezik su u Njemačkoj (točnije u Bavarskoj) u potpunosti zapostavljeni, a i latinski kojeg predaje prof. Markoff u sve je težem položaju. S nostalgijom je pripovijedala o vremenima kad su djeca željela učiti starogrčki jezik. Situacija u Belgiji nije ništa bolja, a zanimljiv je bio podatak da starogrčki najlakše i vrlo rado uče mali Kurdi koji kao prognanici žive diljem Belgije. Nastava starogrčkog jezika i civilizacije na Cipru i broj učenika koji uče starogrčki u stalnom je padu (1980. godine